

עפ"ת 6586/12/20 - עוזאלה חמזה נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים שבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 6586-12-20

חמזה נ' מדינת ישראל

לפני:

כב' השופט אהרן פרקש, נשיא

כב' השופט עודד שחם

כב' השופט אברהם רובין

המעורער

עווזאלה חמזה
ע"י ב"כ עו"ד ד' ברהום

ב ג ד

המשיבה

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד ז' גיאת מפרקליות מחוז ירושלים (פלילי)

פסק דין

1. בפנינו ערעור על פסק דין של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים בת"ד 3832-12-38 (כב' השופט ש' זוכוביצקי-אוריה). הערעור מופנה נגד הכרעת הדין (24.10.19) וגור הדין (20.10.20). בהכרעת הדיון, הורשע המעורער בעבירה לפי סעיף 64א לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן - פקודת התעבורה). בגין הדיון, נגזרו על המעורער חודשיים מאסר בפועל, לגבייהם נקבע כי ירוצו בעבודות שירות; מאסר על תנאי; פסילה מלקבל או להחזיק רישיון הנהגה לתקופה של ששה חודשים; פסילה על תנאי; ופיקוח למטלון.

2. לאחר שנטנו דעתנו לטענות הצדדים, על רקע החומר שבפנינו, הגיעו למסקנה, כי יש לדוחות את הערעור, על שני חלקיו. תחילה, להכרעת הדיון.

3. נקודת המוצא לדין מציה בסעיף 64א לפקודת התעבורה. סעיף זה קובל, כי נושא הרכב המערער בתאונה שבה נפגע אדם, חייב להתקשר לגופי ההצלה הנחוצים ולהזעיקם למקום התאונה, בהקדם האפשרי בנסיבות העניין, אלא אם נהג הרכב עצר והזעיק עזרה.

4. במשמעותו העובדתי עולה מהכרעת הדיון, כי ביום 14:30, נסע המערער ברכב, שהיה נהוג על ידי אחר (מר יוסף עוזאלה,להלן - הנהג). הנהג עבר לנטייב השמאלי תוך עקיפת כלי רכב שהוא לפניו; ופגע באופניו שנסע בכיוון הנסיעה הנגדי. אין חולק, כי בתאונה נפגע רוכב האופניו. אין חולק גם, כי המערער לא התקשר בהמשך לכך לגופי ההצלה הנחוצים במהלך הנסיעה. המחלוקת בתיק זה נגעה לשתי שאלות עיקריות: האחת, האם הכוח היסוד הנפשי הנדרש לשם הרשות המערער בעבירה שיוחסה לו; השנייה, האם המערער עמד בחובה להתקשרות לגופי ההצלה הנחוצים בהקדם האפשרי בנסיבות העניין.

5. אשר ליסוד הנפשי.asis היסוד הנדרש לגיבוש האחריות הפלילית בעבירה הנדונה הוא מחשבה פלילתית. בהקשר זה, הכרה הפסיכה בחזקת המודעות, לפיה "אדם מודע, בדרך כלל, למשמעות התנהגותו, מבחינות טיבה הפיזי, קיום נסיבותיה ואפשרות גירמת התוצאות הטבעיות שעשוות לצמוח ממנה" (עפ" 8150/05 חסן נ' מדינת ישראל (6.3.2007), בפסקה 14 לפסק הדיון; להנחה העובדתית כי אדם מודע ל贤א הטעית הנובעת מהתנהגותו, ראו גם

ש"ז פלר יסודות בדיני עונשין חלק א (1984), בעמוד 544).

6. נוכח חזקה זו, קמה הנחה כי המערער היה מודע לנסיבות העניין, ובכלל זה לכך שרוכב האופנוע נפגע. מסקנה זו מתחזקת במידה ניכרת נוכח נסיבות התאונה. המערער נסע בג'יפ, כל'י רכב גדול ממדים. כל'י רכב זה נסע ב מהירות, תוך עקיפת כל'י רכב אחרים, על פי הטענה בשל תחושה סובייקטיבית של הנהג ושל המערער (אשר בפועל לא היה לה יסוד), כי רודפים אחריהם, בהמשך לקטטה אלימה בה היו מעורבים קודם לכך. הוא פגע באופנוע, כל'י רכב קטן, ובלתי מוגן. לא לモתר לצין, כי המערער אישר בהודעתו במשטרת (ת/5), כי היה מודע לתאונה בין הג'יפ לבין הקטנווע (בשורה 23 להודעה; ההודעה הוגשה בהסכמה בבית משפט קמא). המערער אף מסר, כי ראה את התאונה (בשורות 33 - 34 להודעתו האמורה).

7.UPI המערער אין טענה משכנעת, העשויה לסתור את החזקה כי היה מודע לנסיבות אלה. הכחשתו הלקונית כי היה מודע לכך שרוכב האופנוע נפגע (פרוטוקול, עמוד 64), אינה מתמודדת עם הנסיבות האמורות. יתר על כן, עת נשאל המערער במשטרת אם התקשר לאمبולנס ודיווח כי יש נפגע כתוצאה מההתאונה, לא טען כי לא היה מודע לפגיעה, אלא תירץ כי היה מפוחד, ולא ידע מה לעשות (בשורה 50). מדברים אלה עלולה תמייה במסקנת בית משפט קמא, כי המערער חשב בפועל בכך שנפגע אדם בתאונה, ולפיה יש לראותם כמה שידע על כך, נוכח תחולתה של תורה עצימת עיניהם (סעיף 20(ב) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977).

8. תמייה נוספת במסקנה זו עליה מכך שעדותו של המערער הייתה חמקנית, דווקא בנקודה הנוגעת לסוג כל'י הרכב שנפגע על ידי הג'יפ בו נסע המערער. נזכיר, כי בהודעתו של המערער במשטרת, ידע לומר כי הג'יפ פגע בקטנווע. עדותתו שינה את טumo, וטען כי אינו יודע מה פגע בג'יפ, האם ابن, כלב (עמוד 68; ראו גם עמוד 69). שינוי זה בעדות, בנקודה שיש לה חשיבות לשאלת מה הבין המערער בזמן אמת, נוטה לתמוך במסקנה כי לכל הפחות, חשב המערער בכך שרוכב האופנוע נפגע בתאונה.

9. תמייה נוספת במסקנה זו עליה מעדות אביו של המערער. האב העיד כי חמש דקות לאחר שהמערער הגיע הביתה, ומספר לו על שאירע, התקשר למשטרת, נוכח חשש שקרה דבר מה לרוכב האופנוע (פרוטוקול, עמוד 70). הדברים אינם מהווים ראייה ישירה למצב דעתו של המערער באותה עת. עם זאת, הם מהווים אינדיקטיב עקיפה, בעלת ממשמעות, למודעותו בדבר הפגיעה שנגרמה לרוכב הקטנווע בתאונה.

10. בשולי הדברים נעיר, כי בערעורו טען המערער לאי התאמה בהכרעת הדין, בה נקבע, מחד, כי התקיימה בו המודעות הנדרשת לכך שאדם נפגע בתאונה, ומайдן, כי בנהג לא התקיימה מודעות כאמור. אי התאמה נתענת זו אינה עוד בנסיבות, לאחר שערכו המדריך בעפ"ת 1401-12-20 התקבל, ונקבעה אחריות הנהג על פי החלופה בדיון, המבוססת על מודעות לכך שנפגע אדם בתאונה. מילא, נשמט הבסיס לטענה זו בדבר דיבור בשני קולות, כביכול, בפסק הדין.

11. נוכח כל אלה, לא מצאנו כל עילה להתערב בהכרעתו של בית משפט קמא, לפיו התקיימים במערער היסודות הנדרש לשם הרשותו בעבירה.

12. המערער טוען גם, כי לא הפר את החובה להתקשרות לגופי ההצלה הנחוצים ולהזעיקם למקום התאונה, בהקדם האפשרי בנסיבות העניין. אף טענה זו יש לדחות. המערער לא התקשר לגוף הצלה כלשהו בתכוף לתאונה, אשר התרחשה, כאמור, בסביבות השעה 14:30. אביו התקשר למשטרת בשעה 15:00 (ראו הودעת המערער ת/5, שורה

44). מדובר בבירור בהפרה של החובה לפנות לגופי ההצלה הרלוונטיים בהקדם האפשרי. המערער לא נהג בכל הרכב בעת המקרה. בא כוחו לא חלק בדיון שבפנינו כי מכשיר טלפון נייד היה נגיש לו באותו עת. במצב זה, ברור כי הפניה למשתרעה (אשר לא ברור לחולוטין כי היא גופו ההצלה הנחוץ במקרה זה), לא נעשתה בהקדם האפשרי. מסקנה זו מתחזקת נוכחות תכליתה של החובה הנדונה - הינו, הצלה חי אדם, ושמירה על שלמות גופו. לשון החוק, כמו גם תכליות זו, מחיבים פניה בדחיפות לגופי ההצלה. בהקשר זה,இיחור קל עשוי להיות בעל תוצאות קשות, ולעתים גם בלתי הפיקות.

13. כאמור לעיל נוספת, כי הדרישה הקבועה בדיון היא דרישת אלמנטרית ומינימליסטית. המערער לא נדרש לעשות פעולה אקטיבית על מנת לסייע לנפגע. כל שנדרש הוא לבצע שיחת טלפון, בהקדם האפשרי, לגופי ההצלה. טענת המערער כי היה לחוץ ונסגר, נוכח תחוותו כי הוא והנגן מצויים במרדף, אינה יכולה להסביר את ההימנעויות מקיים חובה בסיסית זו. הדברים אמרורים ביותר שאת, בגין בסיס מציאותי לטענת המרדף.

14. נוכח כל האמור, יש לדוחות את הערעור על הכרעת הדיון.

אשר לגזר הדיון. העונש שהושת על המערער סביר ומאוזן. הוא נותן את המשקל הראוי לתכליות הענישה, ובಹן גמול והרטעה. הוא נותן משקל ראוי גם לנسبותיו האישיות של המערער, כמו גם לחłów הזמן מאז האירוע. אין בעונש סטיה מדיניות הענישה הנדרשת, קל וחומר סטיה מהותית, העשויה להצדיק התurbות. לא לモטור לעיר, כי עבודות השירות שהושתו על המערער תואמות את המלצה שירות המבחן, אשר מסר תסקירות מפורטים בעניינו של המערער. אף כי המערער לא נהג בכל הרכב בעת התאונה, העבירה שביצע הייתה בזיקה ישירה להתנהגות בדרכ, ומשכך עונש הפסילה שהושת עליו הוא ממין הענין. אשר לפיצויים למתלון, הרי שהמעערער לא צירף את המתلون לערעור, ודוי בnimוק זה על מנת לדוחות את הערעור.

15. התוצאה של כל האמור היא, כי הערעור, על שני חלקיו, נדחה.

על המערער לחתם עם הממונה על עבודות השירות בשירות בתי הסוהר, עד ליום 8.4.21, מועד התקציבתו לביצוע עבודות השירות.

פסקת רישון הנהיגה תיכנס לתוקף ביום 8.4.21 ותימנה ממועד זה. על המערער להפקיד את רישונו עד למועד זה בבית המשפט לתעבורה בירושלים.

המציאות תשלח עותק מפסק הדין לממונה על עבודות השירות בשירות בתי הסוהר.

המציאות תשלח העתקים לבאי כוח הצדדים.

ניתן היום, ח' ניסן תשפ"א, 21 מרץ 2021, בהעדך הצדדים.

וואדי שחם, שופט **אברהם רובין, שופט**

אהרן פרקש, נשיא
[אב"ד]